

T.B.M.M.
HALKLARIN DEMOKRATİK PARTİSİ
Grup Başkanlığı

Sayı : 1743
Tarih : 14.04.2016

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Anayasanın 10. md. si 1 fıkrası “Herkes, dil, ırk, renk, cinsiyet, siyasî düşünce, felsefî inanç, din, mezhep ve benzeri sebeplerle ayırım gözetilmeksizin kanun önünde eşittir.” Temel ilkeyi benimsemiştir. Yine Anayasa 24.md. si “Herkes, vicdan, dinî inanç ve kanaat hürriyetine sahiptir.

14. madde hükümlerine aykırı olmamak şartıyla ibadet, dinî ayin ve törenler serbesttir. Kimse, ibadete, dinî âyin ve törenlere katılmaya, dinî inanç ve kanaatlerini açıklamaya zorlanamaz; dinî inanç ve kanaatlerinden dolayı kınanamaz ve suçlanamaz.” Hükmünü içermektedir. Devletin resmi uygulamalarında belirli bir ideolojiyi, dini veya mezhebi benimsemesi ve diğerlerini görmezden gelmesi halinde insan temel hak ve özgürlüklerine yönelik ihlallerin var olduğu anlamına gelmektedir. Devletin asli görevi yurttaşların eşit ve özgür koşullarda inanç ve ibadetlerini yerine getirebilecekleri olanak ve imkânları sağlamaktır. Hiçbir baskı ve ötekileştirmeye izin vermeden tüm inanç ve mezheplere eşit ve adil bir yaklaşım göstermesi Anayasanın 10. ve 24.maddelerinin gereğidir. Caferiler ülkemizin önemli inanç gruplarından. Şii/Caferi mezhebine mensup yurttaşlarımızın talepleri ve sahip olmaları gereken haklarının belirlenmesi, yaşadıkları sorun ve sıkıntıların tespit edilmesi ve bu sorunların giderilmesi ve çözüm imkânlarının sağlanması amacıyla Anayasa'nın 98.ve içtüzüğün 104 ve 105. maddeleri gereğince “Meclis Araştırması” açılmasını saygılarımızla arz ederiz.

Mehmet Emin ADIYAMAN

Iğdır Milletvekili

GEREKÇE

Din özgürlüğü kişinin kendisine, ihtiyaç ve ideallerine uygun olarak istediği inancı seçerek yaşaması; bunu yaparken keyfi bir şekilde devlet ya da üçüncü bir taraf tarafından kendisine müdahale edilmemesi ve baskı yapılmaması demektir. Devlet bütün inanç grupları karşısında maksimum düzeyde tarafsız olmalıdır.

Devlet resmi kimlikten farklı olan bütün kültür ve inançlara korku ve şüpheyle bakmıştır, bakmaktadır. Farklı kültür ve kimlikleri, insani zenginliğimiz olarak değil milli birlik ve bütünlüğe tehdit ve bölünme olarak değerlendirilmektedir. Bu nedenle tekçi söylemlerle Aleviler, Şafiiler, Şii/Caferi, Êzidi, Süryani, Keldani ve diğer inanç, gurupları görmezden gelinmiş veya yok sayılmıştır. Bu durum devletin dayattığı resmi inanç ve kimlikle bunun dışındaki sivil kimliklerin çatışma ve gerilim halinde olmasına neden olmaktadır.

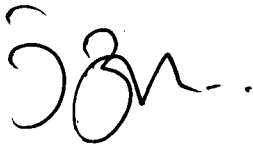
Şii/Caferi yurttaşlarımızın çoğunluğu Kars ve Iğdır gibi doğu illerindeki Azeri yurttaşlarımızdan oluşmaktadır. Son 20-30 yıl içinde göçle birlikte Ankara, İstanbul, İzmir, Bursa, Antalya başta olmak üzere diğer metropollere dağılmışlardır. Caferilerin sayılarının iki ile üç milyon arasında olduğu tahmin edilmektedir. Resmi ideolojinin dışındaki diğer gruplar gibi Caferiler de haklarından mahrum kalmışlardır. Ne camilerini rahatlıkla kullanabiliyorlar ne de dini eğitimlerini alabilecekleri bir yere sahipler. Son yıllarda orta doğuda gelişen mezhep eksenli şiddet ve çatışma süreci Şii/Caferi mezhebine mensup yurttaşlarımızı da tedirgin etmekte ve geçmişte Şii/Caferi camilerine yönelik saldırılar gerçekleşmiştir.

Caferi toplumunun kendi imkânları ile kurduğu, cami, mescit, kuran kursu gibi ibadet yerlerinin mülkiyet ve yönetim haklarının yasal ve anayasal güvenceye kavuşturulması, okullarda zorunlu din dersi olarak okutulan müfredatta Caferi mezhebine dair objektif bilgilerin yer alması, Caferi din âlimlerinin yetiştirilmesi amacıyla üniversiteler bünyesinde ilgili bölümlerin açılması gibi pek çok demokratik haklarının sağlanması anayasal eşitlik ilkesinin bir gereğidir.

Devlet yetkililerinin ve siyasi söylemlerin öteki sayılan diğer inanç kimlikleri gibi Caferileri de ötekileştirmesi genel bütçeden bu mezhebe dair bir payın ayrılmaması ve resmi düzeyde Caferi toplumunun görmezden gelinmesi Şii/Caferi mezhebine mensup vatandaşlarımızı ciddi bir şekilde incitmektedir. Zaman zaman Siyasi söz ve söylemler düzeyinde ifade edilen ve Şii/Caferi toplumunu rencide eden, küçümseyen, görmezden gelinen açıklamalar ve ifadeler büyük tepkilerle karşılanmakta Caferi toplumunda öteki duygusuna neden olmaktadır.

Diyanet işleri başkanlığı merkezi bütçeden, vergi havuzundan finanse edilen bir kuruluştur. Sünni/Hanefi mezhebine mensup yurttaşlarımızın dini inançlarını özgürce yaşayabilmeleri için gereken olanak ve imkânları sunmaktadır. Aynı şekilde Şii/Caferi yurttaşlarımızın inançlarını özgür ve eşit yaşayabilmeleri için genel adil ve eşit bir pay ayrılarak yararlanmalarına olanak sağlanmalıdır.

Sonuç olarak Şii/Caferi toplumunun inanç ve ibadet hakları en temel insani haklarıdır. Devletin görevi yurttaşların eşit koşullarda ibadet etme koşullarını ve olanaklarını oluşturmaktır. Bu görevi yerine getirirken hiçbir bahane arkasına sığınmadan ayırım gözetmeksizin görevini yerine getirmek zorundadır. Tüm inanç grupları ve Caferilerin ibadet ve inançlarını eşit ve özgür yurttaşlar olarak yaşayabilmeleri için taleplerinin, sorun ve sıkıntılarının ve yapılması gerekenlerin neler olduğunun araştırılması ihtiyaçlarının giderilmesi için Meclis Araştırması açılmasını ve bir araştırma komisyonu kurulmasını talep ediyoruz.

İdris BALUKEN
HDP Diyarbakır Milletvekili

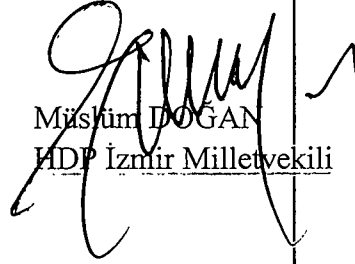
Ediz KERESTECİOĞLU DEMİR
HDP İstanbul Milletvekili

Gazi PAYLAN
HDP İstanbul Milletvekili

Ertuğrul KÜRKÇÜ
HDP İzmir Milletvekili

Müslüm DOĞAN
HDP İzmir Milletvekili

Ayhan BİLGİN
HDP Kars Milletvekili

Ali ATALAN
HDP Mardin Milletvekili

Erol DORA
HDP Mardin Milletvekili

Mithat SANCAR
HDP Mardin Milletvekili

Ahmet YILDIRIM
HDP Muş Milletvekili

Burcu ÇELİK ÖZKAN
HDP Muş Milletvekili

Kadri YILDIRIM
HDP Siirt Milletvekili

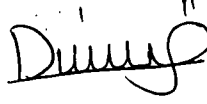
Aycan İRMEZ
HDP Şırnak Milletvekili

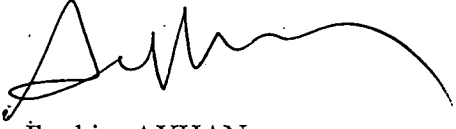
Faysal SARIYILDIZ
HDP Şırnak Milletvekili

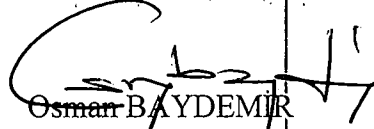
Ferhat ENCÜ
HDP Şırnak Milletvekili

Dilek ÖCALAN
HDP Şanlıurfa Milletvekili

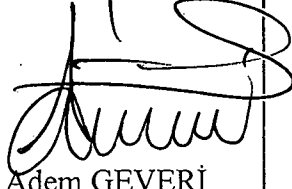
İbrahim AYHAN
HDP Şanlıurfa Milletvekili

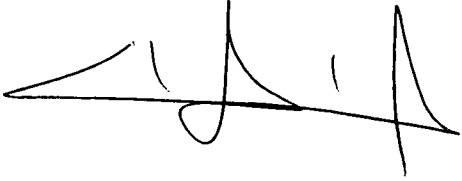
Osman BAYDEMİR
HDP Şanlıurfa Milletvekili

Alican ÖNLÜ
HDP Tunceli Milletvekili

Adem GEVERİ
HDP Van Milletvekili

Lezgin BOTAN
HDP Van Milletvekili

Nadir YILDIRIM
HDP Van Milletvekili